NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V sredo 10. augusta 1853. *List 64.*

Kako hišo v dobrim stanu obderžati?

Pred vsim naj se gleda na krov (streho) in nar manjši poškodba na njem naj se koj popravi. Žlote in žlebe je treba pogosto pregledovati in čistiti, stare opekne strehe mahú osnažiti. Žlebi in plehovina sploh, ki je na zraku, se morajo večkrat z oljnato barvo namazati. Ko dežuje in snežuje, je treba krovne luknje in prepíhe dobro zamašiti.

Izbe naj se pogosto vetrijo, tudi tiste, v kterih se navadno ne biva.

Zabrani naj se, kolikor mogljivo, da temeljna zidina se ne zmoči, posebno po kapnici ne; torej naj se napravijo medene odpadne cevi (Abfallröhren), po kterih se deževnica odteka, in kamnitne plošče pod kap.

Zunej hišnega zidovja naj se nikakor ne terpí nabraniga sipa, smetja in druge nesnage, ker take stvarí zidovje polagoma omoče in pokvarjajo.

Poškodovane stene naj tudi se koj popravijo, pobelijo in z novo barvo prevlečejo.

Znotrej hiše naj se ne kuri ne preveč, ne nepotrebno: ker po nezmerni kurjavi duri, pohišje, stropje in tla razpokajo, akoravno bi bile še tako terpežno izdelane.

Po kuhinji naj se skerbí, da se ne izliva nepotrebno voda iz čebrov ali kotlov, ker s takim ravnanjem se kuhinske tla in tramovi poškodvajo in se vlaga va-nje zavleče.

Taka se tudi godí, kader se tla po izbah, kuhinjah in mostovžih prepogosto in s preobilno vodo umivajo in snažijo (kar velikokrat marsiktera gospodinja učinja, ktera ne madeža na tleh ne more terpeti, ter vedno pere in berljuzga.)

Dalje je hiši škodljivo, po dilah ali izbah jako tolči, na kuhinskih tleh ali po mostovžih derva cepiti in tako pohištev zmajati.

Oljnato mazitev oboknic, dúr in lesovine sploh je treba včasih s tanjko žajfnico umiti, preden dim in prah jih preveč ne prevlečeta. Steklo v oknih naj se večkrat očisti, pa ne umiva, ampak le z vlažno v žganje pomočeno cunjico rahlo obriblje; pozimi pa naj sopari, ki šipe omeglijo, ponovljeno se obrišejo in posušé.

Poslednjič naj pazljivo se gleda na merčese vsake baže, posebno na miši in podgane.

In tako bo gospodar, če pazljivo čuje nad pohištvam, če majhne poškodbe koj popravlja, kakor hitro jih zapazi, tako bo, pravim, velikih poprav, in tedaj mnogo stroškov se izogibal, ter hišo delj časa v dobrim obstoju si ohranil, kakor če bi mu za ničesar mar ne bilo.

Vinoreja v našem cesarstvu.

Med vsimi deželami se v našem cesarstvu naj več vina prideluje; $217^2/_5$ štirjaških milj sveta je za vinorejo odločenih.

Prerajtano je po srednji meri, da se ga na leto pridela v celem cesarstvu 41 milionov in 498.900 austrianskih veder, in sicer:

na Ogerskem	18	mil.	582.000	veder
v Vojvodini in Banatu .	4	„	341.000	„
na Horvaškem in v Slavonii	3	„	608.000	„
na Beneškem	3	„	526.000	„
v Lombardíi	2	„	250.000	„
v doljni Austrii . . .	1	„	977.600	„
na Erdeljskem	1	„	506.000	„
na Štajarskem	1	„	366.000	„
na Dalmatinskem . . .	1	„	200.000	„
na Tiroljskem			825.000	„
na Teržaškem in Goriškem			700.000	„
v vojaški granici . . .			636.000	„
na Moravskem			565.300	„
na Krajnskem			353.000	„
na Českem			50.000	„
na Koroškem			1.400	„
v Bukovini			300	„
v zgornji Austrii . . .			200	„

Navód,
kako naznanovati blago za colno ravnavo pri c. k. austrianskih colnih uradnijah.

Izročil H. Costa, c. k. nadcolnije vodja.

1. dan tega mesca je v djanje stopila nova colna ravnava pri vsih colnijah našega cesarstva; zavoljo te nove ravnave so tudi novi predpisi dani, kako se imajo spisovati naznaníla tistega blaga, ktero pride v c. k. colnije. Ker je vsakemu te predpise vediti potreba, ki blago ali kakoršno koli drugo reč na ti poti prejema ali pošilja, je c. k. ministerstvo denarstva navod, kako take naznaníla vsled nove postave napravljati, v nemškem, laškem in francoskem jeziku na svetlo dati ukazalo. Ker pa je ti podúk tudi potreben za kupce in obertnike na Krajnskem, Štajarskem, Koroškem, Teržaškem in Goriškem, ki morebiti le slovensko razumejo, ga jim podamo tukaj v slovenski jezik prestavljenega. Takole je osnovan:

Naprava naznanil.

1. Notranja osnova.

a) Sploh.

§. 1.

Vsako naznanílo mora obseči:

1. Kerstno imé, primek in stanovanje

a) pošiljavca, to je, tistega, kteri je namenil

blago, da naj bo pripeljano, ali izpeljano čez colno mejo, potem

b) voznika ali barkovodja, in sploh tistega, ki ima blago na zaznamvano mesto dovêsti, če ni namenjeno ostati pri colni uradníi, pri kteri se naznani.

2. Kraj, kamor naj se reč dovêde.

Pri skozi peljanem blagu in tistem izpeljanem, kterega izpeljanje je dokazati, se mora tudi dežela, v ktero, in uradnija, skozi ktero blago gré, naznaniti. Pri izpeljanem blagu je dovolj naznaniti deželo, kamor se izpelje.

3. Namembo njegovo, namreč, ali je namenjeno pripeljano, izpeljano, ali skozi peljano biti, in ali se ima pri uradníi, pri kteri je naznanjeno, colni obravnavi popolnoma podvreči, ali drugi uradníi odločiti.

4. Število zvezkov (pakov) in posód, v kterih se znajde, posamezno z imenovanjem po colni tarifi za vstanovljenje tare.

5. Njegova sorta in množica po imenovanji in merilu colne tarife.

Kdaj je, nenavadno, in pri posebnih pogojih pripušeno, reči ali s samo besedo „blago“, ali z naznanilom razreda ali oddelka, kamor gredo, naznaniti, je povedano v uvodu k colni tarifi.

6. Naznanílo mora zapopasti vse dele naklade, toraj če so z blagom, od kterega cól gré, tudi cóla proste reči, tudi te obseči.

b) Pri blagu, ki pride čez colno mejo.

§. 2.

aa) Sploh.

Za blago, ki čez colno mejo pride, brez razločka njegove namembe, se morajo v naznanovanji še posebno povedati:

1. znamnja in številke zvezkov (pakov) in posód;

2. kako se blago pošilja, in sicer, če se to po suhem zgodí, število vprežne ali tovorne živine, in kakošna je, potem vozov in samokolnic; če se pa po vodi pošilja, sorta ladje, njeno imé ali številka, če ima kako znamnje;

3. pot, po kteri se ima poslati na namenjeni kraj;

4. imé in stanovanje prejemnika, to je, tiste osebe, kteri je naznanjena reč namenjena, in

5. velikost in sorta rečí se mora za vsak zvezek in vsako posodo posebej naznaniti.

§. 3.

bb) Pri barkni hrani.

Vse potrebne rečí, ki storé skupej barkno hrano, in ki se znajdejo na ladjah iz morja pridših, se morajo vselej od druge naklade odločene naznaniti.

Colna uradnija ima pravíco: jih v uradno shrambo položiti, ali pod uradni zapór djati, in jih ljudém na barki, o primernem času, kolikor jim je vselej potreba, pošiljati. (Dalje sledí.)

Življenje slavnih Slovanov.

XX.

Ivan Raic.

△ Sloveči početnik zgodovine serbske se je rodil leta 1726 v Karlovcih v serbski vojvodini, ki se ne smé zamenjati s Karlovcem horvaškim. Žejen nauka se odpravi, zveršivši šole Komarnske in Šopronske leta 1753 na Rusko v Kijev nad 50 milj dalječ peš. Tam je preživel tri leta, potem leto v Moskvi in se verne domú. Tukaj ga ne prejmo kakor se je nadjal; zato se verne spet v Rusijo. Živevši nekoliko časa spet v Kijevu, se upoti v Carigrad z namenom spisov za zgodovino serbsko iskat in nabirat; ali berž ga kuga preplaši in prežene na goro Atonsko (Atos). Ondi je mislil obilen vír za zgodovino serbskega naroda najti; ali se prevari. Menihi nočejo stranskemu, neznanemu popotniku svojih shramb odpreti. Leta 1758 pride v Karlovce in nastane učenik malih šol; kmalo potem pa ga izvolijo za učenika bogoznanstva v Temišvaru. Iz Temišvara prejde v Novisad, kamor ga je škof M. Putnik vabil, in kjer je Raić pozneje, v duhovskih rečéh tako marljivo delal, da je Novosadska škofija berž vse druge prekosila. Škof izbere Raića za arhimandrita v Kovilju. Petnajstkrat so mu ponujali škofijstvo, pa nikdar ni hotel te častí prevzeti. Umerl je leta 1801, potem ko je bil veliko učenega in izverstnega napisal. Veliko njegovih spisov ni bilo še natisnjenih.

Na svet so izišli spisi: 1) boj zmaja z orli 1791, 2) pripovedke, prevedene iz ruskega v treh velicih zvezkih 1794, 3) zgodovina raznih slavenskih narodov (Horvatov, Bolgarov in Serbov) v 4 zvezkih 1792—95, 4) žaloigra „Uroš“, poslednji car roda Nemanjatovega 1798, 5) Cvětnik 1802, 6) pesmi, brez imena. Med rokopisi so dela: 1) zgodovina razdeljenja vzhodne in zapadne cerkve, 2) „sobranije“ iz zgodovine serbske poslednjega časa, 3) različna slova, 4) pesmi duhovne in več drugih.

Med drugimi rokopisi hranijo v nadškofovski bukvarnici v Karlovcih tudi njegovo serbsko zgodovino.

Veselje je prebirati rokopise tega visokoučenega moža, ki so vsi tako lično, tako enako pisani, kakor da bi bili natisnjeni. Dozdeva se človeku, da je mož vse z enim černilom, z enim peresom pisal; ni znati, kje si je pero urezal, kje prenehal, kar se sme po pravici pisavčeva posebnost imenovati.

Slovanski spominki v Rimu.

Ker o slovanskih spominkih v Rimu govorimo, imamo posebno poljske pred očmí, ker poljski narod je glavni namestovavec katoljške cerkve med slavenskimi rodovi. To je moralo poljski narod z Rimom ožje skleniti, kakor kteri koli si bodi drugi slavenski rod.

Naj stareji spominek slovanski v Rimu (namreč iz keršanskih časov) seže v deveto stoletje. Je rama sv. Alberta (Vojteha), ktero je Boleslav hrabri, kralj poljski, cesarju Otonu III. daroval, to pa on v Rim odvel in ondi v cerkvi sv. Jerneja shranil. V začetku tega stoletja je gosp. Jastrzebski v imenu več svojih rojakov sv. očeta prosil, da bi dovolil mertvašnico odpreti, kjer rama sv. Alberta leží, ker se je pričakovalo, da se bode ondi za poljsko zgodovino kaj imenitnega našlo. Sv. oče je v to dovolil in je poslal škofa Tizzani-a, da bi trugo z navadnimi cerkvenimi obredi odperl.

Sošlo se je tikrat mnogo Poljakov, ne le v Rimu, ampak tudi po sosednih krajih prebivajočih, da bi priča bili vérske národne slavnosti, — odpretja truge, ktera zakriva ramo sv. Alberta. Po dokončani sv. maši v cerkvi sv. Jerneja (San Bartolomeo in isola), ki stojí na otoku reke Tiber, se pripravijo k namenu. Truga je tri četert laket dolga. Po odpretju zgornjega pokrova se zapazi druga lesena skrinica. Ko so jo odperli, so našli na verhu pavole in spodej pol pôle papirja s pismom od leta 1713, v kterem se naznanuje, da v tej skrinici razun kostí sv. Alberta, ostanjki še treh drugih svetnikov počivajo. V največem zavitku so bile, kakor je pismo govorilo, kostí sv. Alberta v platnenem in spodej v svilenem povoju zavite, ktere je škof Tizzani odvil in kostí svetnika odkril; pri tem so Poljaci pristopili in svetinje kuševali.

Pričakovane listine od kralja Boleslava hrabrega se pa v skrini niso našle; berž ko ne, so jih v letu 1713, ko so trugo odperli, v knjižnico Vatikansko prenesli.

(Konec sledí.)

Slovanski popotnik.

* Udom ilirske matice se razpošilja tretji zvezek Dubrovnika, izdanega od gosp. M. Bana. Knjiga obstojí iz dveh oddelkov; staroknjiževstvo zapopade pesmi Marka Bruerevića z uvodom od Počića; drugi oddelk: novo knjižestvo zapopade mnogo zanimivih in različnih sostavkov od izdatelja in drugih pisateljev.

* Slepi Jeremija Obradović Karadžić je izdal pesem: „Crnagorska vila ili pesma o početku vojevanija crne gore s Turcima“. Ima 795 stihov. Jeremija jo je takole skladal: Dal si je od žene novine brati, potem je vzel gosli v roke, je godel in zlagal pri tem in učenček je pisal. V predgovoru govorí Jeremija, da se ni ne modroslovja ne poezie učil, in da nikdar ni v šolo hodil.

* Zgodovinska česka povedka od Rittersberga: „Jaromira Radimska“ je na svitlo prišla.

* Česka čitanka za 4. gimnazialni razred, sostavljena od gosp. Jirečka iz pisateljev vsih austrianskih literatur, pride te dni na svitlo.

* Gospod Jelinek, vlastnik kamnotisne naprave v Pragi, je dobil dovoljenje časopis za mladost z obrazi pod naslovom „Zlaté klasy“ izdajati. Vredoval ga bo znani pisatelj, gospod Vaclav Rozum. Vsak teden bo prišel enkrat na svitlo v velikej osmerki na pol pole. Veljá za celo leto 5 for. brez poštníne.

* Nekteri časopisi naznanujejo, da ruski begún Herzen hoče nov časopis začeti izdajati, kterega naloga bo: poljsko-rusko zjedinjenje.

* Društvo Svetojansko že šteje 560 udov; letošnjega leta jih je na novo pristopilo čez petdeset.

* Iz vradne tiskarnice v Beligradu je prišla na svitlo knjiga za mladost: „Treća čitanka za četverti razred osnovnih serbskih školah“. Šolska komisija jo je pregledala in odobrila.

* Društvo serbske slovesnosti je izdalo iz gerškega: Ksenofonta Sokratove nauke.

* Iz dr. Gajeve tiskarnice v Zagrebu je na svitlo prišel pervi zvezek časopisa: „Kolo“, vredovanega od M. Bogovića.

Ozir v stare čase.

Nekdaj naj bolj spoštovani.

Likurg, špartanski kralj, je zapovedal poštovati tiste, ki so imeli bele lase in belo brado. Solon, atenski postavodajavec, je ukazal čast skazovati tistim, ki so naj več otrók imeli. V Egiptu so bili naj bolj češčeni, ki so se za blagor domovíne trudili.

Kralj v Sicionu pravi, da so naj večega spoštovanja vredne glave božjega zakona. Kralj Brias v Argivu je dal zapoved, naj bolj učitelje modroznanstva častiti. Numa Pompili, kralj rimski, pravi: treba je naj bolj zmagovavca v vojski slaviti in spoštovati.

Modri Anakarso je učil: Poštuj najbolj tistega, ki svoji domovíni koristi z modrim svetom in jako roko.

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Škocjana na Dolenskem 2. augusta. Od unkrat smo še dalje sledeče prikazni na tukajšnem tertji vidili:

1. Od srede mesca kresnika do srede preteklega mesca julia ni bilo na našem tertji nič novega. Muzga je stala in zarod za prihodnje leto zdelovala. Poprejšne bradovice na listih so se nekoliko izlupile, pa ne vse. Mladike tacih tert niso nič posebnega pokazale; na steblu pa, pri koreninah se je semtertje najdlo in se še najde dovolj gob, kakor orehki, ki so videče v zvezi z bradovicami na listih, ker na nebradovičastih tertah se kaj tacega ne vidi. Ne na listih, ne na steblu ni v bradovicah nič červov, ampak neka gulasta, mesnata reč so vse take bradovice in gobe, kakor sifilika ali sikozika (syphilis, sycosis).

2. Nekaj tacih bolnih tert, in tudi nekaj zdravih se je pretekli mesec ožig ali palež prijel, ki se od poprejšnje bolezni videče razloči. Opaljeni listi so pikasti, in mladike so začernele in se posušile. Tacih tert ni zlo veliko.

3. Tri tedne semkaj v nar huji suši se dela na mladih listih spet dovolj bradovic ravno tacih, kakoršne so prej bile, tudi na požveplenih in prej zdravih tertah v dobri, gnojni zemlji, vender na požveplenih clo malo. Po tem takem tedej ni sama moča kriva bila bradovic, ki so se prej pri nas in po drugot o dežji delale, ker se zdej v suši ravno take in tako obilno delajo.

4. Terte, ktere so pred kresom zlo bradovičaste bile in se zdej o suši spet zlo bradovičijo, to je, v dobri zemlji, posebno pri poslopji, imajo zdej grojzdje vse vse plesnjevo in bolno. Nar prej se namreč pokaže na kaki jagodi, na eni strani, potlej pa kmalo na vsem grojzdu, včasi na vsih grojzdih kmalo, prah kakor cestni prah; jagode so pod takim prahom kakor ozeble, potlej černkaste, počijo, ne rastejo in gnijó, in listi rumené *). Na tistih tertah, ktere so manj bradovičaste, so dozdej le nekteri bolj pritlični grojzdi plesnjivi in bolni, zgornji pa še ne, ampak so v navadni moki, in morebiti bodo dozorili. Terte, ktere niso nič bradovičaste, imajo še vse zdravo grojzdje.

5. Terte ob vodotokih in vodah, če tudi v zlo dobri zemlji in gnojni, nimajo še nobenega sleda bolezni; druge malo preč od tacih pa že bolehajo. To kaže, da voda tertjim koreninam škodljivi živež odnaša, in menim, da mora kaka škodljiva sol biti, ki jo voda stopí in odnese, in še vedno mislim, da solitar je. Pa tudi kaže, da bo treba nekake drênaže v vinogradih in morebiti tudi za druge sadeže, da bo o dežji voda po grabnih strup odpeljevala, dokler uima ne mine.

Tak stan vinskih goric je zdej pri nas, in bi rad vedil, če v druzih krajih terte tudi v tacih okoljšinah bolehajo.

6. Sploh pa ni doslej po naših vinogradih še nič prav veliko bolnega grojzdja zrazun po brajdah in po zlo gnojnih zemljah. Le bolj posamezne terte in brajde so zlo bradovičaste, in sploh tudi le bolj posamezni grojzdi bolni. Grojzdja je obilo, in je zastavno in vse v moki. Če bo gorko vreme, bo do malega Šmarna že vse mehko.

Pri ti priliki pa tudi povém, da zrazun sená je naš letašnji pridelik, namreč stern, veliko slabši od pervega upanja. Zerno je redko in drobno, ker ga je rija sterla. Če ajda ne bo obrodila, bo pri nas slaba, ker je tudi krompirja, sadja in sočivja zlo malo. Krompir še doslej na steblu ni viditi bolehast.

Bom pozneje, kar bom o tertji in drugem še vidil, povedal.

Zalokar, fajm.

Iz Ljubljane. Danes (10. augusta) so doveršile realne šole šolsko leto, ktero so gimnazialne in ljudske že sklenile zadnji dan preteklega mesca. Kakor je za gimnazij dal gosp. vodja J. Nečásek letopis na svetlo, tako ga je izdal tudi za realne šole njih vodja gosp. M. Peternel.

*) To so znamnja prave tertje bolezni, kakor se tudi drugod popisana bere in smo jo tudi sami na grojzdji iz laških Tirolj vidili. Vred.

Iz letopisa gimnazialnega, v kterega je gosp. Melcer opazke spisal: kako naj se mladína na podlagi keršanstva k učenju zgodovine napeljuje, zvémo, da je bilo v osmerih razredih gimnazialnih letos 396 učencov, potem takem 28 manj kakor lani; po véri so bili vsi katoličani, po rodu je bilo 349 Slovencov, 45 Nemcov, 1 Horvat in 1 Lah; učenikov je bilo 13. Predpisani nauki so bili: véroznanstvo, latinski, gerški, nemški in slovenski jezik, zemljopis in povestnica, matematika, računstvo, naravoslovje in prirodopis; učni jezik je bil nemški. Prostovoljni nauki pa so bili: detovodstvo, laški jezik, kmetijstvo, prostoljudno naravoslovje in rastlinoznanstvo, lepopisje, risanje, petje in klavír, vaja telesna.

V letopisu realnih šol, ki so letos pervo leto svojega obstoja dognale, je spisal gosp. vodja M. Peternel razun začetjopisa realnih šol v Ljubljani tudi načertice k domoznanstvu krajnske dežele. Iz letopisa zvémo, da je bilo v 3 razredih 204 učencov, po rodu 167 Slovencov, 29 Nemcov, 7 Lahov in 1 Horvat. Med Krajnci jih je bilo 71 iz Ljubljane, 102 iz dežele. Učenikov je bilo 7. Učili so se sledeči nauki: véroznanstvo, nemški, slovenski in laški jezik, zemljopis in povestnica, računstvo, menično in colno znanstvo, zemljomerstvo, prirodopis, naravoslovje, kemija, zemljomerno risanje, prostoročno risanje, stavstvo, lepopisje; učni jezik je bil nemški. Kar učenje slovenskega in laškega jezika vtiče, je veljal slovenski jezik za predpisani nauk vsim učencom slovenskega rodú, laški pa je bil prostovoljin nauk; v vsih 3 razredih so bili le 4 učenci, ki so bili po volji svojih staršev oprosteni učenja slovenskega jezika, 40 pa tudi po volji starišev je bilo oprostenih učenja laškega jezika. Število ne unih ne teh oprostencov ni ravno veliko, vendar je čuda, da jih je še toliko, ker bi smeli misliti od starišev, da spoznajo resnični pregovor: „kolikor jezikov človek zná, za toliko ljudí veljá“. Kdor ne zná po slovnici domačega jezika brati in pisati, je sedanji čas, ker se ta potreba na vse strani očitno kaže, kakor muha v močniku; — pa tudi priložnost laškega jezika se naučiti naj bi se ne zanemarjala pri nas, kjer zamore znanost tega jezika dostikrat človeku v velik prid biti.

In tako sklenemo ti spis z željo: da bi verlo začeta realna šola prav krepko napredovala! Pervo leto, ko je bilo vse iz novega vstvariti, je bilo gotovo težavno, ker vsak začetek je težák, pa rêči smemo, da gosp. vodja, ki je imel, kot začetnik nove naprave, opravil na cente, je s pomočjo gosp. učenikov si zvesto prizadeval spolniti svojo važno nalogo.

Novičar iz mnogih krajev.

29. dan unega mesca je prišel cesarsk patent na svetlo, kteri določuje nov red kazenske pravde, (to je, nova postava, kako se imajo prihodnjič pregreški, prestopki in hudodelstva sodnijsko preiskovati in razsojevati), ki je veljaven za vse austrianske dežele, razun vojaške granice. Kteri dan pa bo ti novi red moč zadobil, bo pozneje v posamnih deželah na znanje dano. Ko so bile po naj višjem sklepu od 31. grudna 1851 in 11. prosenca 1852 porotne sodbe overžene, so bile le splošne vodíla izgovorjene, po kterih se bojo vprihodnje kazenske pravde obravnovale; pričujoči cesarski patent določuje sedaj to novo postavo v 20 členih in 436 paragrafih.— Sliši se, da berž ko bojo politične gosposke po novi osnovi v djanje stopile, pride tudi nova ustava sosesk (občin) na dan. — Dunajska denarna banka je v navadnem mesičnem naznanilu razglasila, da je imela za 44 milionov in 741.063 fl. gotovine v srebru, za 191 milionov in 194.953 fl. pa je bilo banknotov med ljudstvom. — Tudi na Ogerškem vročína grojzdje tako kuha, da mislijo že v sredi prihodnjega mesca tergati. — V Banatu so delavci neizrečeno dragi; en oral (joh) žita pokositi, se plača 16 do 20 fl. sr., posebno priden kôsec si zasluži na dan 3 fl. sr. in jéd. — Tisto pismo, ki ga je odstavljeni knez serbski Mihael Obrenović unidan starašinstvu v Beligrad pisal, graja naša vlada očitno v vradnem časniku „Oest. Corr.“, ker se s tacimi pisanji, čeravno niso hudo menjeni, vendar ljudstvo draži. — Tudi na Rusovskem je jéla kolera hudo razsajati. — Iz Dunaja naznanja vradni časnik 7. dan t. m. o turško-rusovski zadevi sledečo novíco, ktera se smé verjeti, ker pride iz verjetnega vira; takole se glasí: „Pomirivne predloge, ki jih je austrianska vlada v turškem razpertju poslala rusovski vladi, so ji po volji; ker so te predloge tudi poročniki francoske, angleške in pruske vlade poterdili, bo razpertja konec, kakor hitro jih tudi turška vlada poterdi“. Sliši se, da so ti predlogi takšni, da jih tudi turška vlada ne bo mogla zavreči. V veliki nadlogi je sultan vnovič na Francoskem 12 milionov frankov na pósodo vzel. Kako resno je pa rusovski car svojo reč terdil, se vidi tudi iz tega, da je tako obilno novačenje (rekrutiranje) v svojem cesarstvu razpisal, kakoršnega od leta 1848 ni bilo; ko so se poprej od 1000 duš le po 3 novinci jemali, ukaže poslednji razpis 7, oziroma celò 10 novincov od 1000 duš v vojaštvo vzeti.

Odgovor zastran besede „skutnik“.

Gospod K. v 48. listu »Novíc« pravijo, da za gotovo vejo, da »skutnik« ali »skutnek« se takemu fantu pravi, kterega zakonski starši o pomanjkanji lastnih otrok, za svojega sina vzamejo, mu svojo kmetijo izročé in ga oženijo. Rojen u Černomlju, znan u celi Černomeljški fari, že 20 let u Metliki, znan tudi u celi njeni okolici, po opravilih svoje službe dostikrat u Semču in Semški okolici, moram poleg svoje vesti rêči, da še nikjer in nikoli nisim besede »skutnik« slišal, dasiravno so mi jezik in šege imenovanih krajev dobro znane.

Poprašovaje zastran besede »skutnik« sim vsigdar le »skupnik«, in ne enkrat ne »skutnik« slišal. Beseda »skupnik« je pa tudi po gori imenovani priliki bolj priležna in bolj prilična, ker pomén prav na roko dá, in lahko jo vsak razume, ker od »skupej živeti« pride.

Beseda »skutnik« pa nima u tukajšnih krajih nobenega pomena in je prav pripravna zmoto delati, ker korenina besede »skutnik« le na skuto opomina, ktera pa le zmes iz mléka in jajc pomeni, ki se za potice rabi.

Zatorej še enkrat! Nabiravci slovenskih besed bodite pazljivi in vestni, da se zmote u eno ali drugo besedo ne vcepijo, in da se čistost slovenskega jezika brez madeža ohrani. J. Kapelle.

Mladenčem.

(Sonet.)

Kdor nekaj časa v zlato solnce gleda
Ko misli se za mračne gore skriti,
In za gorami v morje utopiti,
V katero gré iskat ga zvezdic čeda;

Izvé, da se navzamejo pogleda
Očí njegove tak, da razločiti
Ne more, kar pozneje če dobiti,
Ker nekaka tema mu vse zaseda:

Tak tudi oslepí, kdor ogleduje
Deklet nedolžnih, bistrookih lica,
Enake nje, ki je cvetlic kraljica;

Ne na očéh, nad kterimi ne čuje,
Ampak na pameti, ki jo premaga
Ogled, da otemni nje luč predraga. —č.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*